

Datum : 5 december 2019
Ons kenmerk : 051201/GZ
Uw kenmerk :
Betreft : Positionpaper t.b.v. Ronde tafel PFAS
11 december

Geachte leden van de Tweede Kamer,

Cumela Nederland is de brancheorganisatie voor ondernemers in Groen, Grond en Infra. Onze ondernemers zijn dagelijks aan het werk met grond en bagger. Ze voeren werkzaamheden uit in bouw- en infra projecten in Nederland. 70% van al het grondverzetmaterieel dat in Nederland draait (kranen, shovels, gronddumpers, enz.) wordt door onze leden en hun deskundige medewerkers ingezet voor het realiseren van bouwprojecten, aanleg en onderhoud van allerlei terreinen en natuuraanleg. Onze bedrijven leveren een onmisbare bijdrage aan de veiligheid via onderhoud van dijken, onderhoud van watersystemen en werk aan de infrastructuur. Ook aanleg en onderhoud van natuurterreinen en het terugplaatsen van agrarische tarragrond is werk van cumelabedrijven. Sinds de invoering van het Tijdelijk Handelings Kader (THK) PFAS op 8 juli is dit werk grotendeels onmogelijk geworden.

Wat is er aan de hand?

- De invoering van het THK is slecht voorbereid, gecommuniceerd en niet gecoördineerd door het ministerie waardoor de sector, de toezichthouders en het lokale bevoegde gezag en de laboratoria niet waren voorbereid. Dit heeft tot een enorme chaos geleid.
- Er was (en is) onvoldoende bekend over de achtergrondwaarden van PFAS in de bodem in Nederland op het moment van vaststelling van de norm in het THK.
- Het hanteren van de bepalingsgrens van 0,1 microgram was en is onwerkbaar gebleken, omdat overall hogere PFAS waarden worden gemeten en achtergrondwaarden in grote delen van het land onbekend waren. Hierdoor is ALLE grondverzet stil komen te liggen en staan machines en mensen stil, met alle gevolgen van dien.
- Voor het toepassen onder waterniveau is in het THK helemaal geen norm vastgesteld. De minister heeft geen inschatting gemaakt welk aandeel van het grondverzet hiermee op slot komt te zitten. Naar schatting wordt 4 tot 8 miljoen m³ grond nuttig toegepast in diepe plas- sen, uiterwaarden, dijklichamen, etc.. Ook na 1 december is hiervoor nog geen oplossing.
- Bij het vaststellen van de bepalingsgrens is geen rekening gehouden met de onnauwkeurigheid van analysemethoden door laboratoria. Deze blijkt dermate groot dat 0,1 microgram niet betrouwbaar is vast te stellen (zie rapport Drechtconsult, bijlage 1).
- De minister geeft vanaf september in de beantwoording van (Kamer)vragen aan, dat ze zo snel mogelijk probeert om de zaak weer op gang te brengen. Waarom hebben wij dan pas in oktober reactie gekregen op onze ingediende bezwaren en zorgen? Wij trekken al sinds juli/augustus aan de bel.

Voor specialisten in groen, grond en infra

- Ook nu nog moet het onderzoek naar uitlogingskarakteristieken van grond in waterbodems door het RIVM nog starten! Dat terwijl dit essentieel is in het op gang brengen van toepassing van grond onder het oppervlaktewater. Hoe valt dit te rijmen met de opmerkingen dat het ministerie zo hard als kan werkt aan oplossingen?
- Het bodembeleid is gedecentraliseerd naar gemeenten, provincies en omgevingsdiensten. Deze hebben gevraagd om landelijke kaders voor PFAS. Na het opstellen van een onvolledig kader door de minister is de verantwoordelijkheid weer teruggeschoven naar de lokale overheden, waardoor er in de regio een wildgroei aan verschillende interpretaties van het THK is ontstaan.
- Doordat bodemkwaliteitskaarten niet meer gelden, is voor onze bedrijven een onwerkbaar situatie ontstaan. Vooral kleinere werken hebben daardoor hoge analysekosten en lopen vertraging op. Veel kleine opdrachtgevers stellen het werk uit.

Geachte Tweede Kamerleden,

Een aantal problemen, die we hebben opgesomd, zijn helaas niet meer terug te draaien. In de beantwoording op uw vragen, zegt de minister dat het niet anders kon. Daarover hebben wij toch een ander idee.

We hebben een kader nodig met een werkbaar norm voor grond en bagger en voor zowel boven- als onderwater. De aanpassingen van 1 december van 0,1 naar 0,8 microgram is een eerste goede stap maar een oplossing voor ongeveer 25% van het totale grondverzet. Op zeer korte termijn moet er een werkbaar norm komen voor toepassing van grond in oppervlaktewater om het grondverzet substantieel los te trekken.

Ook moet de bron worden aangepakt om te voorkomen dat PFAS verder in het milieu terecht komt.